

[Akceptuję](#)

W ramach naszej witryny stosujemy pliki cookies w celu świadczenia państwu usług na najwyższym poziomie, w tym w sposób dostosowany do indywidualnych potrzeb. Korzystanie z witryny bez zmiany ustawień dotyczących cookies oznacza, że będą one zamieszczone w Państwa urządzeniu końcowym. Możecie Państwo dokonać w każdym czasie zmiany ustawień dotyczących cookies. Więcej szczegółów w naszej [Polityce Prywatności](#)

[Portal](#) [Informacje](#) [Katalog firm](#) [Praca](#) [Szkolenia](#) [Wydarzenia](#) [Porównania międzylaboratoryjne](#)
[Kontakt](#)

[Laboratoria](#)
[.net](#)
[Innowacje](#)
[Nauka](#)
[Technologie](#)

[Logowanie](#) [Rejestracja](#) [pl](#)

Newsletter

zapisz się

Naukowy styl życia

Nauka i biznes

- [Nowe technologie](#)
- [Felieton](#)
- [Tygodnik "Nature"](#)
- [Edukacja](#)
- [Artykuły](#)
- [Przemysł](#)

[Strona główna](#) > [Informacje](#)

Poligamia sprzyjała udomowieniu psów

Pies domowy jest jedynym gatunkiem psowatym, u którego głównym systemem kojarzenia się jest poligamia - system kojarzenia, w którym osobnik ma wielu partnerów. Analizy pod kierunkiem polskiej badaczki w PNAS pokazują, że odejście od monogamii sprzyjało udomowieniu psa i rozprzestrzenieniu się jego genów.

- Zarówno wilki, będące bezpośrednimi przodkami psa domowego, jak i wszystkie inne dzikie gatunki psowatych, charakteryzują się społeczną monogamią. W naszych badaniach pokazujemy, że zmiana sposobu krzyżowania się, która zaszła u psów domowych, mogła być czynnikiem, który wpłynął na proces ich udomowienia - opisuje w rozmowie z PAP genetyczka ewolucyjna dr Małgorzata Pilot z UG, która kierowała badaniami opisanymi w publikacji w PNAS.

Wataha wilków składa się zazwyczaj z samca i samicy oraz ich potomstwa z różnych miotów. W jednej watasze rozmnaża się ta najstarsza para, a pozostałe samce i samice pomagają w odchowaniu szczeniąt. Dopóki są w watasze - nie rozmnażają się. Podobnie jest u innych gatunków psowatych, u których zdarza się jednak, że potomstwo wychowywane przez jednego samca - ma innego biologicznego ojca. - Dlatego mówimy o monogamii społecznej, a nie o ścisłym systemie monogamicznym. Swoją drogą podobnie jak ma to miejsce u człowieka - porównuje badaczka.

Inaczej wygląda to wśród wolno żyjących psów. Tam grupy nie muszą składać się tylko ze spokrewnionych psów. Wiele samic z grupy ma młode jednocześnie. A samce mają potomstwo z wieloma samicami w tym samym czasie i nie opiekują się dziećmi. Badania genetyczne pokazują, że w co trzecim miocie samica rodzi szczenięta, które mają różnych ojców.

Badacze zastanawiali się, co spowodowało, że psowate tak znacznie zaczęły się różnić strategiami rozrodu od wilków. Czy pierwszy był proces udomowienia i to on doprowadził do poligamii (taka hipoteza dotąd dominowała w dyskusjach)? Czy może odwrotnie - to poligamia była wcześniej i to ona ułatwiła udomowienie psa.

- My w artykule przedstawiamy silne argumenty za hipotezą, że zmiana systemu krzyżowania się pojawiła się na wczesnych etapach udomowienia i była czynnikiem wspomagającym proces domestykacji, a nie tylko jego rezultatem - podsumowała badaczka.

Naukowcy, aby potwierdzić tę hipotezę, założyli, że musiały być spełnione trzy warunki.

Trzeba było pokazać, że w naturalnych warunkach u psowatych możliwa jest spontaniczna zmiana systemu z monogamii na poligamię, bez ingerencji człowieka. I rzeczywiście, badania pokazują, że u psowatych poligamia może zmieniać się w monogamię - albo przeciwnie - w zależności od dostępu do pożywienia. I tak zauważono, że u wilków, gdy jest duża dostępność pokarmu - np. duża populacja zwierząt kopytnych na danym terytorium - czasami w watasze rozmnażają się jednocześnie dwie samice, a do watahy dopuszczane są też niespokrewnione samce. W ten sposób system staje się bardziej poligamiczny. Z kolei w populacjach psów żyjących w bardzo surowych warunkach, gdzie trudno o pożywienie (np. na Alasce), obserwowano grupy, w których rozmnaża się tylko jedna samica, co przypomina monogamiczny system wilków.

Jeśli chodzi o zmiany w dostępie do żywności u tzw. protopsów (pierwszych psów), to w trakcie udomowienia pojawiła się nowa nisza ekologiczna związana z dostępnością resztek pokarmu pozostawionych przez ludzi. W ten sposób psy uzyskały łatwiejszy dostęp do pokarmu. Opieka samca nad potomstwem przestała być więc konieczna dla przetrwania młodych.

Jeśli poligamia sprzyjała udomowieniu, to kluczowe było wyjaśnienie, jak to możliwe, że drogi poligamicznych psów i monogamicznych wilków tak łatwo się rozeszły. - Podczas badań sieci społecznych wolno żyjących psów w Maroku stwierdziliśmy, że samice choć są poligamiczne, to nie dobierają partnerów w sposób losowy. Preferują znane sobie samce - krzyżują się znacznie częściej z tymi, z którymi mają częste interakcje. Samice odrzucają samce nieznanne, z dalszych okolic - podsumowała badaczka z UG. Kolejną sprawą jest to, że samce z danej grupy są agresywne wobec nieznanymi samców spoza grupy. A to na wczesnym etapie udomowienia utrudniać mogło wilkom dołączenie do grupy psów. Trzeci element to fakt, że poligamia samic prowadzi do zwiększenia

plodności samców. Dzięki temu, jeśli samica miała wielu partnerów, to samce psów miały większe szanse ją zapłodnić niż wilki.

U psów występuje też tolerancja inbredu (krzyżowanie się bliskich krewnych), co jest sporadyczne u wilków. Krzyżowanie się krewnych zwiększa szansę na pojawienie się rzadkich cech recesywnych w populacji, co umożliwia selekcję tych, które są adaptacyjne do nowego środowiska (np. związane z łatwiejszym trawieniem ludzkiego pokarmu, zawierającego między innymi skrobię, której nie ma w naturalnym pokarmie wilków). Poligamiczne osobniki, które posiadają korzystną cechę, mogą ją szybko rozprzestrzenić, rozmnażając się z wieloma partnerami.

- Przedstawiliśmy silne wsparcie dla hipotezy, że system kojarzenia był czynnikiem, który wspomagał proces udomowienia psa. Według mojej wiedzy, są to pierwsze badania, które w tak systematyczny sposób udowadniają tę hipotezę - podsumowała dr Małgorzata Pilot.

Źródło: pap.pl

<https://laboratoria.net/aktualnosci/32680.html>

01-06-2026

[Gwałtowne przerwanie gry komputerowej w złości to ważny sygnał](#)

Sam czas spędzony przed ekranem nie jest najlepszą miarą ryzyka.

01-06-2026

[Uniwersytet Wrocławski, PAP i Fundacja PAP podpisały umowę](#)

Dotyczy działań komunikacyjnych, edukacyjnych oraz popularyzatorskich.

01-06-2026

[10 polskich zespołów w zawodach Shell Eco-marathon Poland 2026](#)

Między 24 a 28 czerwca zmierzą się z ponad 150 ekipami z 28 krajów.

01-06-2026

[Prawie 1,2 mld ludzi na świecie cierpi na zaburzenia psychiczne](#)

W 2023 r. z tego powodu cierpiało prawie 1,2 mld ludzi na świecie.

01-06-2026

[AGH uruchomiła laboratorium](#)

Ze źródłem promieniowania RTG dorównującym synchrotrono.

01-06-2026

[UE Katowice i Śląski Uniwersytet Medyczny uruchamiają nowe kierunki](#)

Uczelnie zapowiedziały rozwój kształcenia praktycznego i cyfrowego.

01-06-2026

[W poniedziałek rozpocznie się rekrutacja na Uniwersytet Jagielloński](#)

Najstarsza uczelnia w kraju ma w ofercie 13 nowych kierunków studiów.

01-06-2026

[3 proc. PKB na naukę to nie jest radykalny postulat](#)

To nie jest radykalny cel, ale uniwersalny postulat, który bardzo by Polsce pomógł.

Informacje dnia: [Gwałtowne przerwanie gry komputerowej w złości to ważny sygnał Uniwersytet Wrocławski, PAP i Fundacja PAP podpisały umowę 10 polskich zespołów w zawodach Shell Eco-marathon Poland 2026](#) [Prawie 1,2 mld ludzi na świecie cierpi na zaburzenia psychiczne AGH uruchomiła laboratorium](#) [UE Katowice i Śląski Uniwersytet Medyczny uruchamiają nowe kierunki](#)

[Gwałtowne przerwanie gry komputerowej w złości to ważny sygnał Uniwersytet Wrocławski, PAP i Fundacja PAP podpisały umowę 10 polskich zespołów w zawodach Shell Eco-marathon Poland 2026 Prawie 1,2 mld ludzi na świecie cierpi na zaburzenia psychiczne AGH uruchomiła laboratorium UE Katowice i Śląski Uniwersytet Medyczny uruchamiają nowe kierunki Gwałtowne przerwanie gry komputerowej w złości to ważny sygnał Uniwersytet Wrocławski, PAP i Fundacja PAP podpisały umowę 10 polskich zespołów w zawodach Shell Eco-marathon Poland 2026 Prawie 1,2 mld ludzi na świecie cierpi na zaburzenia psychiczne AGH uruchomiła laboratorium UE Katowice i Śląski Uniwersytet Medyczny uruchamiają nowe kierunki](#)

Partnerzy